ชื่อเรื่อง: เครือข่ายบ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่: การเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อพัฒนารูปแบบการสร้าง เครือข่ายเกษตรกรภาคครัวเรือน

ผู้วิจัย: ประสาทพร สีกงพลี ปริญญา: ปร.ค.(สาขานวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น)

อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์ คร.ศักดิ์พงศ์ หอมหวล อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รศ.คร.สิทธิศักดิ์ คำผา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ ประการแรก เพื่อวิเคราะห์จุดเปลี่ยนผ่านสำคัญ จาก ความเป็นเกษตรกรรุ่นเก่าไปสู่ความเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ ประการที่สอง เพื่อกำหนด คุณลักษณะของความเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่โดยใช้หลักปรัชญาของเสรษฐกิจพอเพียงและ หลักสัปปุริสธรรม 7 และประการที่สาม เพื่อพัฒนารูปแบบการสร้างเครือข่ายเกษตรกรภาค ครัวเรือนที่เหมาะสมกับพื้นที่ตำบลนาดูน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method Research) คำเนินการวิจัย 3 ระยะ ตามลำคับวัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มเป้าหมายที่ 1 จำนวน 50 คน คือ เกษตรกร ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กลุ่มเป้าหมายที่ 2 จำนวน 9 ครัวเรือน คือตัวแทนครัวเรือนเกษตรกรที่สมัครใจเข้าร่วมพัฒนาสู่ การเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ กลุ่มเป้าหมายที่ 3 จำนวน 9 ครัวเรือน คือ ครัวเรือนเกษตรกรที่ รวมกลุ่มสร้างเป็นเครือข่ายบ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ระยะ ได้มาโดย การเลือกแบบเจาะจงตามความสมัครใจ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การสังเกต การสนทนากลุ่ม ย่อย และการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นสำคัญที่เป็นจุดเปลี่ยนผ่านจากความเป็นเกษตรกรรุ่นเก่า ไปสู่การเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ ประกอบด้วย 3 ประเด็นหลัก คือ 1)หนี้สินเกษตรกรภาค ครัวเรือน 2) การนำเครื่องจักรกลและเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการทำการเกษตร และ 3) ค่านิยม และวิถีการคำเนินชีวิตของเกษตรกรที่เปลี่ยนแปลงไปคุณลักษณะของความเป็นเกษตรกรรุ่น ใหม่ตามหลักปรัชญาของเสรษฐกิจพอเพียง และหลักสัปปุริสธรรม 7 พบว่า มีคุณลักษณะ สำคัญอยู่ 7 ประการ คือ 1) มีทักษะในการคิดและวิเคราะห์สถานการณ์ 2) สามารถนำ

ประสบการณ์ที่ได้ไปปรับประยุกต์ใช้ในการทำการเกษตรได้อย่างเหมาะสม 3) รู้ เข้าใจปัญหา และศักยภาพของตนอย่างถ่องแท้ 4) ดำรงชีวิตอยู่บนพื้นฐานของความพอดี 5) มีระเบียบวินัย เกษตรกรที่ดี 6) สภาวะจิตเกษตรกร และ 7) ดำรงอาชีพเกษตรกรอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

รูปแบบการสร้างเครือข่ายประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การทบทวนตนเองและ วิเคราะห์สถานการณ์ 2) การปรับเปลี่ยนทางความคิด 3) การถงมือทำเกษตรผสมผสานตาม แนวทฤษฎีใหม่ 4) การใช้ชีวิตแบบพอเพียง พัฒนาเครือข่ายผ่านการทำกิจกรรมกลุ่มอาชีพ 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มโคเนื้อ-โคขุน 2) กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ และ 3) กลุ่มเกษตรผสมผสาน ซึ่งวิถีชีวิตและการคำรงอยู่ของเกษตรกรรุ่นใหม่ต้องปรับเปลี่ยนไปตามสภาพภูมิสังคมที่ เปลี่ยนไป มีเป้าหมายในการคำเนินชีวิตคือ มุ่งเน้นการพึ่งตนเอง และพึ่งพากันเองระหว่าง สมาชิกภายในเครือข่าย สอดคล้องกับฐานคิดงานวิจัย คือ ปรับเปลี่ยน เรียนรู้ เป็นอยู่แบบ พอเพียง เป็นคนคี เป็นคนที่มีความสุข ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง

TITLE: Young Smart Farmer Incubation Network: Collaborative Learning to

Develop a Model for Household Farmers Networking

AUTHOR: Prasartporn Sikongplee

DEGREE: Ph.D. (Innovation for Local Development)

ADVISORS: Dr.Sakpong Homhaul Major Advisor

Assoc.Prof.Dr.Sittisak Khampha Co-advisor

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY, 2016

ABSTRACT

The objectives of this study were 1) to analyze factors contributed to the major transition from old generation farmers to young smart farmers, 2) to determine characteristics of young smart farmers based on Sufficiency Economy principle and 7 Virtuous Qualities (Sappurisa Dhamma), and 3) to develop an appropriate model for networking young smart farmer incubation in Nadoon sub-district. This study was a Qualitative method research and it was conducted in three phases based on the sequences of the objectives. The target group of phase 1 was 50 people including farmers, community leaders, local intellectuals, and officials from relevant organizations. The target group of phase 2 was 9 farmer families which voluntarily participated in the progression to become young smart farmers. The target group of phase 3 was 9 farmer families gathering into a young smart farmer incubation network. The sample was chosen voluntarily and purposively. Data were collected by observation, focus group discussion, and in-depth interview.

The findings of the study revealed that there were 3 major factors of the transition from old generation farmers to young smart farmers: 1) debts of household farmers,
2) applications of machines and technology for farming, and 3) a change in values and lifestyle of the farmers. The result of young smart farmers' characteristic synthesizing based on Sufficiency Economy principle and 7 Virtuous Qualities showed that young smart farmers had 7 important qualities as follows: 1) thinking critically and analytically, 2) applying their

experience to farming appropriately, 3) realizing and understanding problems as well as their own capability, 4) living with self-sufficiency, 5) maintaining disciplines of good farmers, 6) having Farmers' state of mind which means that young smart farmers realize the values of themselves, other people, and surroundings and 7) working as a farmer with dignity and honor.

There were 4 steps of the network establishment: 1) understanding oneself and analyzing the situation, 2) altering thoughts, 3) starting to implement the New Theory of integrated farming and 4) living sufficiently. The young smart farmers in Nadoon subdistrict developed the network through activities of 3 profession groups which were 1) beef cattle and fattening cattle raising group, 2) bio-organic fertilizer group and 3) integrated farming system group. The lifestyle and the existence of the young smart farmers had to be adapted to the changing society. Their life goals focused on the dependency on themselves and other members in the network which conformed to the research's principles including adapting, learning, living self-sufficiently, being good and being a happy person in accordance with the 7 Virtuous Qualities and Sufficiency Economy theory.